

4

PHẢI CỒI

Trưa ngày thứ ba kể từ khi Chính đến Vinh, thành phố bỗng nhộn nháo người. Dân chúng từ Hưng Nguyên, Nghi Xuân, Nam Đàn... rùng rùng kéo về từ khắp nẻo. Họ tuần hành dọc phố Trường Thi, đến vây nhà Thị Chính, chẳng biểu ngữ đòi quyền sống, hô những khẩu hiệu buộc chính quyền tiếp tế lương thực cứu đói. Lính Nhật án binh bất động, xua Bảo An binh ra canh giữ đường phố. Qua sự điều động của một loạt những Ủy ban Cứu Quốc, từ phụ lão, phụ nữ... đến cả nhi đồng cứu quốc, Ủy Ban Dân Tộc Giải Phóng khu IV lên kế hoạch tụ tập dân chúng chốt tại những nút chặn làm tê liệt sự di động của quân Nhật. Đàn bà, trẻ con, các ông các cụ râu tóc bạc phơ ra đường, ngồi trước trại lính, mặc cho gió lạnh xé da phần phật thóc vào. Ở trại gia binh của Bảo An, nội tuyến khéo léo đưa dân vào trà trộn, rồi đóng cổng đánh tiếng bảo vệ, nhưng thực ra là giữ con tin. Hai đại đội Bảo An hoàn toàn bị vô hiệu hóa vì an ninh gia đình mình. Và lại, dân đi mít-tinh chứ không hề bạo động khiến chẳng ai nghĩ đến chuyện võ lực. Nhất là cái đói đập vào mắt mọi người. Ở Vinh, người ta xúc đi chôn mỗi ngày cả trăm cái xác.

Khu có kho gạo là nơi ít động tịnh nhất. Đơn vị dân quân có nhiệm vụ chiếm kho gạo là đơn vị độc nhất có trang bị vũ khí, vên vện gồm đúng bảy khẩu Mút-cơ-tông, dăm khẩu súng ngắn, chục trái lựu đạn. Ngoài ra chỉ có dao, mã tấu. Theo lệnh, vũ khí không được

phát cờ

phô trương. Giai đoạn đầu là thuyết phục, và cực chẳng đã mới đến giai đoạn làm loạn xông vào cướp toàn bộ gạo, lúa trữ trong kho. Khi mọi trục giao thông từ các trại binh đến kho gạo bị kiểm tỏa, dân chúng bất ngờ tụ về. Nội tuyến đã cắt dây điện thoại và đánh hỏng nhà máy phát điện. Ba người tự xưng là đại diện xin nói chuyện với những quân nhân người Nhật làm nhiệm vụ bảo vệ kho. Một người, dáng nho nhã, giọng ôn hòa nói :

- Dân chúng đói. Nay đến ‘xin’ gạo, nếu không - anh ta chỉ về phía cả ngàn người đứng phía sau - họ sẽ chết cả!

Thiếu úy chỉ huy đội quân Nhật đầu chùng hai chục người quát :

- Không được! Chúng tôi không có lệnh!

Người đó điềm tĩnh nói :

- Xin ngài liên lạc đề hỏi lệnh...

Dân la ó xông vào nhưng đội trật tự trong đám biểu tình cản lại. Thiếu úy Nhật đi vào, nhưng điện thoại không được. Anh ta đi ra, lại quát, không được!

Một số người trong đám biểu tình vung dao, hoa mã tấu lên trời, hò hét thị oai. Quân Nhật dàn thành hai hàng ngang chắn cổng, tiếng xoành xoạch lên đạn doạ nạt. Người điều đình nhìn viên Thiếu úy:

- Ngài cứ tính toán đi, ngài có tất cả hai mươi tay súng, bắn được khoảng trăm viên đạn trong năm phút đầu. Dân ngoài kia vài ngàn người, họ chết một trăm hay thậm chí hai ba lần hơn thế, họ cũng sẽ tràn vào. Vì nếu họ không chết vì súng đạn thì họ cũng chết vì đói... Vậy xin ngài nghĩ lại, cho dân đói chút gạo, cứu họ!

Tiếng la ó gào thét ngày một cấp bách. Một thanh niên đạp cổng xông vào, theo sau là mấy chục người đàn bà, trẻ có, già có. Viên

chớp bẻ

Thiếu úy lùi lại, rút súng lục ra. Người thanh niên nọ vẫn xông tới, xé toang áo, ưỡn ngực thét :

- Mày bắn đi, quân phát-xít!

Dân ùn ùn tiếp tục ập vào, giật đổ hai cánh cổng, thuổng cuốc quơ lên. Không còn cách chi ngăn cản, viên Thiếu úy ra lệnh cho lính lùi vào một góc, giữ thế tự vệ, mặc cho ai muốn làm gì thì làm. Tức khắc, hàng chục cái xe bò ở đầu chui ra. Một số thanh niên khuân những bao gạo, bao lúa bỏ lên. Cho đến khi không còn gì để lấy, người điều đình ban nãy đến chấp tay vái cảm ơn viên Thiếu úy. Ngay nửa giờ sau, lúa gạo cướp được theo đường sông, đường núi chuyển đến những địa điểm phát chẩn. Và lúc đó, cờ đỏ sao vàng được chăng lên. Ủy Ban Dân Tộc Giải Phóng khu IV của Mặt Trận Việt Minh ra mắt quần chúng trong tiếng hò reo của những người thiếu đói hàng tháng qua.

Ký giả Đông Đô, tức Phan Thượng Chính, đã tường thuật trên báo Ngày Nay với những hình ảnh đầy đủ về biến cố Nghệ An khi về đến Hà Nội. Nhưng không phải chỉ có báo Ngày Nay, những tờ báo dưới sự chỉ đạo ngầm của Việt Minh như Tin Tức, Ngày Mới, Đồi Nay cũng đồng thời tung ra những phóng sự tương tự, với những tình tiết không khác mấy và hình ảnh lá cờ đỏ sao vàng. Tuy thế, có một bài cũng ký Đông Đô nhưng không một tờ báo nào dám đăng. Nó có tên là ‘‘Bát cháo thịt người’’ :

« ...dân báo cho Ủy ban Thanh Niên Cứu Quốc là quán X ở phố ... sát chợ thị xã bán cháo với giá rẻ, nhưng có người ăn hẳn phải một khúc xương, nhè ra là một đốt xương ngón tay người. Ủy Ban phái người đến điều tra tại ngay chỗ nấu cháo, nơi trú ngụ của ông Y, ba mươi bảy tuổi, không có nghề nghiệp nhất định. Chúng tôi xin đi theo ban điều tra, gặp một người mặt mũi trắng trẻo, đeo kính cận, dáng thanh nhã.

phát cờ

- Có người mách hàng cháo của nhà bác, bán cháo trong bát có xương người...

Y thần nhiên:

- Xương thì có xương gà, xương trâu...
- Nhưng có xương người không ?

Y im lặng. Hai người trong Ủy Ban điều tra lùng xục trong nhà, rồi ngoài vườn sau. Y thần nhiên hút thuốc lào. Họ báo, có một đồng xương người giống như xương đùi.

Y hỏi :

- Sao các bác biết là xương người?
- Biết. Xương trâu dài, to và chắc hơn. Xương lợn thì ngắn, khớp xương lồi ra tròn hơn...

Y cười nhạt :

- Thế xương đùi trẻ con, ngắn hay dài...Cứ cho là xương người đi! Nấu cháo có xương người chết thì mới có chất mà cứu những người sống ngặt ngoài chứ!

- Thế là nhà bác nhận có nấu cháo với xương người. Còn thịt, là thịt gì? Chắc thịt người chứ còn gì nữa...

Y quay lưng không đáp, phà khói thuốc lào, để mặc cho hai người trong ban điều tra trối gô lại dẫn đi. Đến trụ sở Ủy Ban Thanh Niên, Y vẫn thần nhiên. Người chỉ đạo Ủy Ban hỏi :

- Anh có nhận tội hay không?
- Tội gì? Cứ cho là tôi nấu cháo có xương có thịt người đi, nhưng các anh bảo là tội thì tôi không chịu. Vì xương thịt ấy đều là của người chết, xác lại vô thừa nhận, để thì cũng thối rữa ra. Đằng này, dùng thì chí ít cũng mang lại cho người sống chút dinh dưỡng!

- Cháo nấu thế, anh có ăn không?

chớp bề

- Các anh muốn làm gì thì làm, Y cao giọng - nhưng bảo tôi nhận tội thì tôi không! Người chết đói đầy phố, ai gây ra cái nạn này mới là kẻ có tội. Tôi đi cứu sống người với một đồng xương vô tri, thế gọi là tội à?

- Hừ! Ai biết anh lấy thịt người sống anh giết đi, hay anh lấy thịt người chết đói để nấu cháo bán? Bằng chứng đâu?

Y không đáp, hỏi ngược :

- Các anh đã điều tra, cháo tôi gọi là bán nhưng là cháo thí, tí tiền thu vào chỉ đủ tiền than củi. Vậy xin hỏi, tôi làm thế có giàu lên được không? Giọng châm biếm, Y tiếp - Thế thì có phải người bóc lột người không?

Người chỉ đạo Ủy Ban xâm mặt đe dọa :

- A, đầu lý... hừ? Anh bán, là làm tiền. Giàu có lên bao nhiêu, chỉ anh mới biết...

Y cắt ngang, xuống giọng khi bắt gặp luồng mắt tóe lửa của kẻ đối thoại :

- Thôi, tôi chẳng dám. Tình thật, các anh đọc báo các anh cũng nắm tình hình, ở Thái Bình hàng xóm đè nhau ra, mạnh hiếp yếu, làm thịt rồi ăn. Trẻ con bị người lớn bắt, thọc tre vào mạch máu yét hầu mà hút... Bên bờ vực cái chết, sự sống còn khiến con người thành thú vật ...

Lần này, người chỉ đạo Ủy Ban cũng dịu giọng, nhưng vẫn giữ thế của kẻ có quyền :

- Cách Mạng từ nhân dân mà ra, không thể không tiếp cận quần chúng và thông cảm với những khúc mắc, khó khăn trong tình thế hiện nay. Tôi hỏi thật, anh nấu cháo nhưng anh có ăn không?

phát cờ

*Lần này, Y gật đầu. Nét mặt bỗng thê thảm, Y thở dài :
- Tôi không ăn thì làm sao còn sống được để đứng đây
trước mặt anh! »*

Bài tường thuật kết thúc với dăm lời kêu gọi kiểu lá lành đùm lá rách để câu chuyện bát cháo thịt dùm dùm xảy ra thêm một lần nữa. Báo chí sợ đăng lên, bài báo có tác động ngược, không ngăn ngừa mà lại tạo ra nguy cơ kích động hàng triệu nạn nhân trận đói ăn bất kỳ thịt gì, cả người lẫn thú.

Thực ra câu chuyện còn có một đoạn Chính đầu không tường thuật hết. Người chỉ huy Ủy Ban Thanh Niên chẳng ai khác mà là Phương, thuở nhỏ bị bạn bè chế là gái giả trai, sau thành chủng sinh đã từng đòi theo Chính thoát ly đi làm Cách Mạng cách đây mười lăm năm khi Chính trốn trong nhà Chung xã Đoài. Nhận ra Chính, nhưng Phương làm ngơ như không biết. Tra vấn Y thêm một lát, Phương vào phòng bên cạnh bàn bạc với một số người. Khi đi ra, Phương phát tay ra hiệu mang Y đi. Chính hỏi, Phương lạnh lùng đáp :

- Cho đi ‘mò tôm’!

Lạnh người, Chính gặng :

- Ủy ban có cái quyền ấy không?

- Sao lại không! Đã đến lúc phải tỏ ra là mình có khả năng quản lý của một chính quyền. Và đây là dịp nêu cao uy vũ của Đảng. Về mặt chính trị, rất là có lợi!

Phương lạnh lùng tiếp, tay Y này lưng khùng, đang học Luật ở Hà Nội bỗng dưng bỏ. Chi bộ của ta đến tranh thủ, nhưng hấn dửng dưng kêu là trong người có bệnh nên không tham gia. Sau, dò ra thì hấn có ông anh theo Đệ Tứ, chống phá Cách Mạng. Hấn nay mắc

chớp bề

tiếng là nấu cháo thịt người đem bán, ai cũng kinh tởm, có giết cũng chẳng sao.

Nhìn Phương, Chính không thể nào tưởng tượng ra anh chủng sinh năm nào bung cơm cho mình dưới hầm nhà Chung. Một Phương xưa đã định hiến cả đời mình phục vụ Chúa, rồi nghe tiếng gọi non sông thoát ly đi làm Cách Mạng, nay quyết định giết một người chẳng chút ngại ngần! Chỉ vì người này đã dùng xương thịt những xác chết nấu cháo cứu đói cho những kẻ ngắc ngoải? Hay chỉ vì anh của anh ta theo Đệ Tứ? Và cũng có thể đơn giản là thủ tiêu một kẻ mang tiếng ác tất rất có lợi về mặt chính trị? Quay mặt đi, Chính giấu những xúc động, chợt hiểu rằng xung quanh mọi đỉnh cao tất phải là vực thẳm. Chỉ một cái xây chân, từ chỗ yêu con người đến có thể hy sinh chính thân mình ai cũng có khả năng oái oăm trở thành kẻ nhân danh cái tình yêu đó đi giết cũng những con người. Và giết như không thể có một chọn lựa nào khác được.

*

Hideo Mishima cầm bức thư từ tay viên hạ sĩ cần vụ, khẽ cảm ơn, liếc nhìn tên người gửi rồi bình thần nhét vào túi áo. Chuyện riêng tư, không bao giờ Hideo để mắt khi đang thi hành công vụ. Viên thiếu tá nổi tiếng là một người rất nguyên tắc, đầu tiên là với chính mình. Tuy cứng rắn, nhưng chưa ai thấy Hideo to tiếng. Khi cần lấy một quyết định khó khăn, người ta chỉ thấy Hideo nheo mắt, tay vân vê râu mép, đầu ngước lên nhìn trời.

Sau cơm chiều với đám sĩ quan dưới quyền, Hideo trở về phòng, đặt bức thư lên chiếc thư án đóng bằng gỗ mộc. Chàng tắm gội, khoác lên mình chiếc Kimono, đốt trầm và hâm sakê. Thời gian choãi ra từ đầu hiện tại, chùng xuống phía tít tắp tương lai, cong theo

phát cờ

đường cánh cung của trí nhớ. Hirofu, em chàng, viết bức thư này có lẽ cách đây mười ngày. Dấu bưu điện đóng không ghi địa danh, nhưng chàng biết bức thư bay tới từ một quần đảo nào đó ở Phi Luật Tân, nơi quân đội Thiên Hoàng đang vật vã giành lại từng vùng đất bị lực lượng Mỹ chiếm đóng. Hideo lấy dao rạch phong bì. Những hàng chữ tuyệt mệnh của một phi công trong đội Thần Phong chập chờn nhảy múa theo một vũ điệu bi tráng đến độ phi lý. Hideo nâng chén lên ngang chân mày. Hình ảnh Hirofu trong buồng lái chiếc máy bay thân có vẽ lá cờ Mặt Trời bay lên rồi chúi xuống bốc lửa giữa tiếng cười ha hả của những phi công cảm tử.

Với cây đàn Koto treo trên vách, Hideo nghiêm trang so dây. Chàng nắn phím, búng ngón tay, lặng mình chìm trong một chuỗi thanh âm cộc lốc cô quạnh. Thời gian ngân nga theo chu kỳ tiếng đàn, lặng vào cõi một phiêu bồng không nơi đến, không nơi đi. Hideo thả lỏng mọi giác năng cho đến khi chàng chợt thoáng nghe một tiếng thở dài nhẹ mơ hồ như có ai đó đang ở cạnh mình. Định thần, Hideo hít thật sâu điều khiến hơi thở và nhắm mắt lại. Từ vòm sáng trắng đục, màu sắc chập chờn, rồi những khuôn mặt méo mó hiện ra. Có Hirofu nghiêng răng khi bốn bề bốc lửa. Có một vị trung niên, râu quai nón, tay quần những vòng vải trắng quanh bụng theo nghi lễ Seppuku, rút con dao thủy thủ đặt trên một vuông lụa. Từ đâu đó, một tiếng đàn Nguyệt văng vẳng theo gió bay về. Thịnh linh, không gian trong tâm thức Hideo chuyển sang màu xanh của đại dương. Nước biển tràn ngập nhận chìm mọi ưu tư khiến chết chóc đâm ra nhẹ nhàng. Thậm chí, việc Nhật Bản linh thiêng đang bại trận trên chiến trường Đông Á cũng không còn là điều làm cho chàng quặn quai đau đớn. Tiếng đàn Nguyệt dạo lên khúc Lưu Thủy. Hideo chỉ biết đó là tiếng đàn một phụ nữ bán xứ được nhận vào làm bếp cho trại lính. Lần này, dấu cung bậc nghe đã quen, nhưng không hiểu sao lòng Hideo bỗng băng khuâng lạ thường. Một thoáng ngậm ngùi không

chớp bề

duyên cố khiến mắt chàng rung rung lệ. Khoác áo dạ lên vai, Hideo lẳng lẳng bước khỏi căn nhà dành cho bộ chỉ huy trại. Chàng men hàng hiên, đi về phía tiếng đàn. Nhìn qua khung cửa sổ gian buồng dành cho đám hậu cần phục vụ trại, một người con gái tóc dài bỏ xả ngang lưng đang đưa tay gảy đàn. Chàng dựa người vào vách, để mặc tâm thức lửng lơ theo âm điệu càng nghe càng mê hoặc. Bất chợt, tiếng kim bật, chát chúa. Đàn bị đứt dây, nghẹn tiếng. Người con gái bỏ đàn xuống, đứng lên rồi quay mặt lại. Dưới ánh đèn dầu chập chờn, Hideo thấy Miri, người tình đầu đời của mình. Kim được tiếng gọi người yêu, Hideo nuốt ừng ực, bụng đau thắt như có kẻ vừa xiết vào ruột một vòng thép gai lạnh sắc.

*

Nội các Trần Trọng Kim hoàn toàn bất lực trước nạn đói. Số chết lên gần hai triệu người ở miền Bắc, trong khi thóc gạo miền Nam ê hề nhưng không có phương tiện chuyển ra. Hai đường thủy bộ bị nghẽn, lý do đưa ra là vì máy bay Đồng Minh oanh tạc. Thóc miền Nam thừa đến độ có lúc người ta lấy thóc thay than đốt để chạy những đầu máy xe lửa. Tội gây lên nạn đói chủ yếu qui kết vào Phát-xít Nhật, nhưng chính phủ Trần Trọng Kim mất hết hậu thuẫn, dân coi như bù nhìn ngơ ngáo trước một cuộc đổi thay ai cũng dự trù. Khâm sai Phan Kế Toại, kẻ trách nhiệm nền hành chính miền Bắc, triệu tập một hội đồng cố vấn gồm ba người, gồm Đặng Thái Mai, Nguyễn Tường Long, Nguyễn Xuân Chữ. Mai không tham dự. Long cáo ốm. Lý do, có ai leo lên một con thuyền tam bản ván mục đang ngã nghiêng trong cơn nước xoáy.

Những phe nhóm, đảng phái rục rịch. Nhóm Nguyễn Tường Long, trước là Đại Việt Dân Chính, đã hợp vào Việt Nam Quốc Dân đảng của Vũ Hồng Khanh ở Vân Nam, thành lập Mặt Trận Quốc Dân

phát cờ

đảng. Họ có một chút thực lực ở Vĩnh Yên với Đỗ Đình Đạo, nhưng ảnh hưởng chính trị nói chung không nhiều, chủ yếu chỉ qua tờ báo Ngày Nay. Về mặt đường lối chủ trương, họ chưa có đề cương gì, chỉ nhắc lại chủ nghĩa Tam Dân và hoàn toàn thiếu kế hoạch cụ thể để đối phó với vận hội mới. Đảng Đại Việt Quốc Dân dưới sự lãnh đạo của Trương Tử Anh không khác mấy. Thay vì Tam Dân, họ theo chủ nghĩa dân tộc sinh tồn, thực chất chỉ là một tập hợp lơ mờ giữa thuyết Duy Dân của Phan Sào Nam và một huyền thoại quốc gia dưới dạng cách tân nên lôi kéo được ít nhiều trí thức. Cả hai đảng này không có chân rết trong những tầng lớp nông dân và công nhân, yếu về mặt huấn luyện và đào tạo đội ngũ cán bộ, và chỉ có một tổ chức lực lượng vũ trang sơ khai. Ngay thơ, ban đầu một số người tin vào chính sách Đại Đông Á của Nhật, tập trung mũi dùi vào việc đuổi thực dân Pháp. Nhưng Pháp và Nhật đàm phán, và ngay sau đó, Nhật dùng bộ máy thống trị của Pháp đàn áp những đảng phái quốc gia, bắt Nguyễn Tường Long, Khái Hưng và Nguyễn Gia Trí trong nhóm Đại Việt Dân Chính chạy lên Hoà Bình. Miếng không có, nhưng tiếng thân Nhật lại mang, khiến những chính đảng này lúng túng trước viễn tượng Nhật sẽ bại trận. Cuối năm 44, một Mặt Trận Quốc Gia Thống Nhất được thành lập ở Vân Nam với những Nguyễn Tường Tam, Nghiêm Kế Tổ, Vũ Hồng Khanh, Lý Đông A...hầu tạo thế cân bằng với Mặt trận Việt Nam Độc Lập Đồng Minh, tức Việt Minh, trên chính trường. Ngoài họ, phải kể thêm Việt Nam Cách Mạng Đồng Minh Hội ở Quảng Châu của Nguyễn Hải Thần, một tập hợp ban đầu có sự tham gia của Việt Minh, nhưng nay hoàn toàn dựa vào đệ tứ quân đoàn của viên tướng Tàu Trương Phát Khê. Họ không có một chủ trương nào, hoàn toàn phụ thuộc Tiêu Văn, ủy viên chính trị dưới quyền Trương Phát Khê.

Tổ chức Trí vận nội thành Hà Nội của Ủy Ban Giải Phóng được triệu tập khẩn cấp hai ngày sau khi Nhật mất bán đảo Okinawa và bắt

chớp bẻ

đầu triệt thoái khỏi Phi Luật Tân. Nguyễn Hữu Đang, trước phụ trách Hội Truyền Bá Quốc Ngữ, chủ trì buổi họp. Tổng bộ Việt Minh chủ trương vận động tầng lớp công chức sẵn sàng đình công, phối hợp với Thanh Niên Cứu Quốc tổ chức bãi khóa trước kỳ nghỉ hè sắp tới. Nêu lên tính khẩn trương của tình hình mới, tổ chức vạch ra nhiệm vụ cho từng cơ sở, giao hẳn cho Phan Thượng Chính chỉ đạo công tác thông tin - tuyên truyền, tìm phương tiện thiếp lập một đài truyền thanh phát sóng ngắn. Nguyễn Hữu Đang giọng nắm đấm, gằn giọng :

- ...Thời cơ tới rồi, phải sửa soạn cướp chính quyền!

Cướp chính quyền. Chỉ ba chữ, sau khi nói lên, mọi người đứng dậy. Không ai bảo ai, tất cả đồng thanh hô « Việt Nam độc lập muôn năm! ». Từ những cặp mắt bùng bùng bốc lửa, tương lai sáng lên rừng rực. Đang mím miệng, nhấn nhủ ‘... Kết thúc giai đoạn bị thực dân thống trị và giành độc lập là tất yếu. Mong các đồng chí bắt tay ngay vào công việc! ‘

Sau khi giải tán, Đang giữ Chính lại. Đợi đến lúc mọi người đã về hết, Đang hỏi nhỏ:

- Ở báo Ngày Nay, anh thấy có động tịnh gì không?

- Không! Anh em ở đó có vẻ tin là chính phủ Bảo Đại - Trần Trọng Kim sẽ tiếp tục tồn tại cho đến khi quân Đồng Minh vào giải giới quân Nhật. Khi đó, thể chế cho một nước Việt Nam mới sẽ là vấn đề điều đình với Đồng Minh...

Đang chống cằm, vết nhăn hằn xuống trên khuôn mặt xương xẩu cứng cõi. Suy nghĩ một lát, Đang nói tiếp :

- Đồng Minh nhưng là đồng minh nào? Mỹ hay Tàu? Anh hay Pháp? Hay tất cả! Lập trường của Mỹ về vấn đề thuộc địa với Roosevelt rõ nét, nhưng từ khi Truman lên cầm quyền, hình như Mỹ e dè, chính sách nay mù mờ hơn trước nhiều. Vả lại, Đang lên giọng -

phát cờ

độc lập không phải là cái mang ra điều đình được! Nô lệ đã tám mươi năm, nay là lúc phá xiềng...

Đứng dậy, Đang đi đi lại lại, vẻ bút rút lộ ra mặt. Rót nước, Đang chiêu một ngụm, kìm xúc động rồi hỏi :

- Anh thấy đám làm báo Ngày Nay thế nào?

Chính dẫn đo :

- Họ thiếu tổ chức, không có quần chúng, và họ hoang mang không biết tình thế sẽ ra sao. Họ lại phải chờ những quyết định đến từ Tổng Bộ Quốc Dân đảng ở Côn Minh bên Vân Nam, bị bó tay, thụ động...

- Ủ... nhưng tôi muốn hỏi anh về những con người cơ!

Chính mỉm cười :

- Họ đều là những người yêu nước chân tình. Nguyễn Tường Long có lý tưởng xã hội. Khái Hưng rất tốt, nhiệt thành và cởi mở. Nguyễn Tường Bách trẻ, xông xáo và đầy năng lực...

Đang ngắt :

- Đây là mặt tích cực. Còn mặt tiêu cực nữa, biện chứng mà...

- Tiêu cực... ờ, họ thực ra không phải là những người làm chính trị, nhưng có nhiều thành kiến với mình. Anh biết chuyện Dương Đức Hiền xưa là đồng chí của họ chứ. Anh Hiền đến tranh thủ họ, nhưng lại lừa dối, dọa các anh cứ lừng khùng thì nếu Nhật nó không làm thịt ngay, có ngày Cách Mạng cũng phải beng đầu các anh! Anh bảo, dọa thế có hay ho gì...

- Ờ... Thôi, tránh để Hiền tiếp xúc lại với họ. Nhưng họ muốn gì? Quyền? Chức? Hay tiền?

Chính bậm môi, từ tốn :

chớp bề

- Anh xem, Khái Hưng đỗ Tú Tài mười mấy năm nay mà không đi làm cho Tây, cặm cụi viết văn viết báo. Nguyễn Tường Long, đỗ Cử Nhân luật, cũng vậy, lấy tiền dạy học về nuôi anh em. Họ bản hàn, không theo đuổi thứ công danh phù thế, sống vì lý tưởng của họ. Tôi cho rằng điều họ mơ ước, cũng là những điều anh, và tôi, chúng ta đều muốn thế cả...

Biết mình hớ, Đang đỏ mặt, xởi lời :

- Đùa thế thôi chứ mình biết. Cả Nguyễn Tường Long lẫn Khái Hưng khi dạy học ở trường Thăng Long đều là chỗ quen biết của anh Giáp, bác Mai...

Ghé vào tai Chính, Đang choàng vai, thì thào rồi hỏi, anh thấy thế nào? Chính ngòai xuống ghế, mắt đăm đăm, nhãn mặt. Vuốt tóc, Chính đáp :

- Thôi được, tôi sẽ làm. Nhưng kể từ lúc đó, tôi sẽ thôi không cộng tác với báo Ngày Nay. Vả lại, mang cái trách nhiệm chỉ đạo thông tin - tuyên truyền mà cứ tiếp tục làm với Ngày Nay thì đâm ra là lợi dụng họ. Tôi không muốn vậy...

Đang gật đầu, giọng vui vẻ :

- Đồng ý! Có lẽ đã đến lúc Mặt Trận phải chính thức có một tờ báo. Còn cái việc kia, nói thật với anh, chính là một đề xuất của Tổng bộ, nhưng anh giữ bí mật cho. Tuyệt đối nhé! Phải thu về một mối, để sẵn sàng khi lâm sự!

Bắt tay Đang, Chính lên đến đề Yên Phụ khi trời chập choạng tối. Gió từ hồ Tây hây hây thổi như quạt đầu hè. Có ai biết cái nóng đó sắp bốc thành một cơn gió lửa nay mai?

*

phát cờ

Long dẫn đo, nhãn mặt lại khiến vàng trán cày lên những nếp hằn sâu, quay lại hỏi Khái Hưng :

- Anh nghĩ thế nào? Nên hay không?

Bức thư của Khâm Sai Phan Kế Toại mời Long đến Bắc Bộ phủ hội kiến với thủ tướng Trần Trọng Kim mới từ Huế ra Hà Nội để giải quyết việc người Nhật bắt giam năm, sáu trăm thanh niên bị gán là Việt Minh đang sửa soạn bạo động. Chép miệng như mỗi quyết định đều là đặng chẳng đùng, Khái Hưng nói :

- Gặp thì gặp, nhưng gặp để đẩy những việc của mình thôi. Nếu là chuyện o ép anh vào ban cố vấn thì chẳng đáng, lại mang tiếng...

Đứng dậy, Long quay điện thoại liên lạc với tòa Khâm. Câu chuyện khá ngắn. Long tiếp tục cáo ốm, quây quã trở về nhà, dặn Khái Hưng :

- Nếu chỗ ông Toại hay ông Chử hỏi, anh nói giúp tôi nằm bệnh ở nhà. Khi thực sự họ cần tới mình thì họ sẽ tìm mình, anh ạ!

Ra khỏi tòa báo, Long vòng lên Hàng Đậu thả bộ đi về hướng phố Đỗ Hữu Vị. Về thân nhiên bề ngoài thật ra không che đậy nổi những hoang mang của người Hà Nội tháng trước còn chứng kiến những chiếc xe xác đổ người chết đói vào những chiếc hố chôn tập thể ở ven đô. Một mặt, chính phủ thân Nhật Trần Trọng Kim ra thông cáo giải thích vì đường biển bị bão và bị hạm đội đồng minh không chế, còn đường xe lửa thì bị ném bom cho nên không cứu đói được. Mặt khác, truyền đơn Việt Minh khăng khăng buộc tội phát-xít Nhật cản trở sự vận chuyển gạo từ Nam ra Bắc, và là thủ phạm chính gây ra cái chết của hàng triệu người. Viễn tượng bại trận của Nhật đã rõ. Guồng máy cai trị nói lỏng dần dần, dân thủ đô đỡ ngọt ngọt sợ hãi. Quanh bờ hồ, thanh niên tuổi đôi mươi thuộc tầng lớp trung lưu chơi

chớp bẻ

trò giả dạng nhân vật Dũng trong Đoạn Tuyệt của Nhất Linh. Trờì vào hè, họ vẫn đội mũ phớt kéo xuống che nửa mặt, mắt đeo kính đen, mình choàng áo mưa, tay kè kè bỏ vào trong quần như nắm báng súng lục. Hút thuốc lá thơm, họ vừa phà khói để mọi người mơ hồ thấy có cái gì rất bí mật đang chùng xuống thủ đờ, vừa công khai dùng những từ ngữ lạ như quần chúng, cách mạng, tổ chức, đoàn thể, tổng bộ.... Hai chữ thoát ly đầu cửa miệng, họ rù nhau đi, nhưng đi đâu thì chưa ai thật tình biết.

Về đến nhà, Long lên gác làm việc. Sau cơm tối, hai chiếc xe Traction màu đen xích đến đỗ trước cửa. Một người nhảy xuống. Vợ Long lên báo, Long vội vàng thay quần áo. Khi Long xuống thang, một ông cụ tóc bạc, đeo kính trắng gọng đồi mồi đang ngồi trên ghế trường kỷ, cạnh là Phan Kế Toại. Long đoán biết, chào :

- Xin kính chào cụ Thủ Tướng.

Ông cụ nghiêng mình, đứng lên đáp lễ. Đưa tay mời ngồi, Long dặn người nhà pha trà, rồi trình trọng :

- Cụ đến thăm trong lúc tôi đau ốm, thật là quý hóa.

Trần Trọng Kim nhếch miệng cười, tay nắm lấy tay Long, nheo mắt nghe ngóng :

- Mạch Nhâm cũng tốt, mạch Đốc thì yếu hơn một tí, thế này mà ông cứ bảo ông ốm thì tôi không tin đâu!

Bật cười, Long vui miệng :

- A, thì ra cụ Thủ Tướng bắt mạch. Tôi thì thế, nhưng mạch của cả đất nước này thế nào?

- Hà, hà... Nhâm yếu, và Đốc sẽ thay thế, ông ạ! Tôi đến thăm ông cũng vì lẽ đó! Ông viết văn, lấy bút hiệu Hoàng Đạo, tức là cái

phát cờ

đạo của vua. Ông thừa biết, đạo ấy Trung Dung, hoàn hảo nhất là Nhân bằng Đốc, không yếu hơn, không mạnh hơn...

Long ngắt lời Kim :

- Thưa cụ, cụ nhìn kỹ hiểu sâu, tất thấy rõ thuốc để bỏ mạch Nhân, hãm mạch Đốc.

- Thấy rõ thì chưa, vì thế tôi đến trao đổi với ông. Tôi nghe, ông Tam liên kết với ông giáo Giản, tức Vũ Hồng Khanh, ở bên Vân Nam. Các ông ấy hoạch định bao giờ về nước?

- Thưa cụ, tôi không rõ. Lắc đầu Long tiếp – Anh Tam tôi tìm cách thống nhất những lực lượng chính trị cả trong lẫn ngoài, nhưng mới là bước đầu, đi đến đâu hay không thì chưa biết...

- Theo ông, cái khó ở đâu?

- Thưa cụ, ở chỗ không có sự đồng thuận với nhau. Mục đích thì chỉ có một, là nhân thời cơ Nhật bại trận, cướp lấy chính quyền và giành độc lập. Nhưng phương thức làm, mỗi người một phách. Nguy cơ là cỗ chưa dọn, họ đã dành chỗ ngồi, kẻ chiếu trên, người chiếu dưới. Họ giằng co trong một bữa tiệc hảo, khi thức ăn mới chỉ là thực đơn kê khai. Thế mà có kẻ đã hãm hê ...

- A, xin hỏi ông, Hồ Chí Minh có chắc là Nguyễn Ái Quốc không?

- Chắc. Anh Tam tôi bị giam cùng chỗ với ông ta ở Liễu Châu cách đây hơn hai năm!

- Như thế, Mặt Trận Độc Lập Đồng Minh ắt là Đảng Cộng Sản Đông Dương rồi...

- Vâng, thưa cụ!

Kim khà lên một tiếng, lo lắng :

- Họ mạnh về gì? Quân sự?

- Không! Về quân sự thì không! Sau khi tan rã ở chiến khu Vũ Nhai - Bắc Sơn, họ không có chủ lực nào đáng kể. Nhưng họ mạnh vì

chớp bề

tuyên truyền và chính trị. Mới giữa năm ngoái, họ thành lập đội Tuyên Truyền giải phóng quân, ở cấp Trung đội, khí giới thì không có. Vũ khí của họ là vận động và tổ chức quần chúng.

- Còn những đảng phái khác?

- Việt Nam Quốc Dân đảng có dăm ba đơn vị cấp đại đội, khí giới cũng không nhiều, huấn luyện thật thì vẫn rất sơ sài, chủ yếu là rập theo trường quân sự Hoàng Phố của Trung Hoa Quốc Dân đảng...

Nghiêng đầu, Long ngẫm nghĩ rồi trịnh trọng:

- Thưa cụ Thủ Tướng, tôi biết gì đã thành thật nói hết, bây giờ xin phép cụ cho tôi được đặt dăm câu hỏi...

Kim bóp trán, gật gù :

- Xin ông cứ hỏi! Tôi cũng sẽ nói hết lòng, để đáp đền tri ngộ!

- Vì sao cụ nhận ra chấp chính?

- Thật mà nói, tôi không thuộc đảng phái nào và cũng không có tâm làm chính trị. Nhà vua mong là Ngô Đình Diệm đứng ra lập chính phủ, nhưng tôi có cảm tưởng là Nhật không muốn, có lẽ vì ông Diệm theo ý hướng cụ Cường Để... Cụ chẳng dạng, tôi phải nhận lời.

- Lúc cụ nhận, cụ có rõ rằng chính phủ chỉ là một giai đoạn chuyển tiếp không?

- Biết chứ, nhưng tôi cũng muốn nhân thời cơ, gây dựng được bước đầu của một nước An Nam độc lập. Cái bản Tuyên Ngôn Độc Lập, xóa bỏ hiệp ước 1884 với Pháp, là cái bước ấy...

- Người Nhật, thưa cụ, cũng biết vậy?

- Họ biết, và biết rõ hơn chúng ta. Họ muốn tạo ra những chướng ngại vật để sau này lực lượng đồng minh gặp khó khăn về chính trị...

- Nhưng tại sao, chính phủ của một quốc gia độc lập dưới sự lãnh đạo của cụ lại không có bộ quốc phòng?

phát cờ

Võ đui, Kim thốt :

- Bộ quốc phòng, hừ... Lính thì là lính Bảo An, cai Tây đội Pháp. Ông có biết không, lần đầu tôi đi thăm một đại đội, họ bỗng súng, và viên Trung úy người Việt hô to với tôi bằng tiếng Pháp : « À votre ordre, mon commandant!¹ ». Tôi nhẹ nhàng, « ...nước ta độc lập rồi, tôi đâu phải là mon commandant » thì anh ta áp úng « Xin theo lệnh... cụ quan lại! » . Bất cười, Kim cố giấu giọng mỉa mai - Thế thì ông bảo quốc phòng cái gì cho được...

Long biết đã xấp đến gần cái đích của mình, giọng từ tốn :

- Thừa cụ, nếu cụ cho phép, tôi xin có chút ý. Sớm hay muộn, nước ta cũng phải có quân đội. Nay, người Nhật đang ở trong hoàn cảnh tuyệt vọng, viễn tượng bại trận không biết là trong thời gian bao lâu nữa! Trương kế tự kế, ta có thể điều đình với họ hai điều, một là chu cấp cho ta vũ khí quân trang và hai, để họ huấn luyện quân sự cho sĩ quan của ta. Đáp lại, khi có lực lượng, ta trực tiếp chịu trách nhiệm về an ninh trong nước, sẽ bảo vệ và hòa hoãn đối với họ... Đồng thời, thừa cụ, ta lập ra Bộ Thanh Niên với mục đích đào tạo chính trị và quân sự cho một lớp ưu tú kế thừa, một đoàn Thanh niên Tiên Tuyền!

Kim lại bóp trán, lát sau ngừng lên nói :

- Không biết họ có tin ta hay không? Kỳ này, Tổng tư lệnh Yuitsu có vẻ cởi mở. Nói riêng để ông rõ, người Nhật đã đồng ý trả Hà Nội, Hải Phòng, Đà Nẵng. Họ cũng chấp nhận Nam Bộ là thuộc về nước An Nam ta, và tôi sẽ đích thân đi Sài Gòn để tiếp thu Nam Bộ. Tôi sẽ thúc đẩy việc xin vũ khí, tạm thời đề nghị họ chuyển cho ta hai nghìn khẩu súng và đạn dược. Còn việc huấn luyện, tôi sẽ đề nghị sau. Nhưng việc Thanh niên Tiên Tuyền, ông nói tôi chưa tường...

---

¹ Xin theo lệnh, thưa Chi huy!

chớp bẻ

Long nghiêm trang :

- Thừa cụ, huấn luyện quân sự và tìm những thanh niên ưu tú tuy hai nhưng chính là một việc. Những thanh niên đó đến từ mọi đảng phái, thành phần và như thế ta có cơ hội tạo đoàn kết những đảng phái lại để đạt mục đích tổ chức đất nước thành một quốc gia độc lập. Tạm thời, cụ kêu gọi một nhóm thanh niên thuộc mọi đảng phái trước, dưới hình thức một Ủy ban trụ bị...

Kim ngắt :

- Tôi sẽ giao việc này cho ông Phan Anh. Các ông định giới thiệu ai?

- Nguyễn Tường Bách, hiện đang chủ trì tờ báo Ngày Nay. Còn lại, xin cụ liên lạc với nhóm ông Trương Tử Anh, Lý Đông A... Và ngay cả với Hồ Chí Minh, Võ Nguyên Giáp...

Kim xoa tay, thở dài :

- Phương án này hay, nhưng chẳng hiểu thời gian có kịp không? Thôi, việc làm thì cứ phải làm. Ông nói phải, tôi đã xin người Nhật trả tự do cho đám Việt Minh bị bắt. Nay, họ chỉ còn giữ vài chục người mà thôi! Xin tự do, dễ... chứ xin họ súng, chắc khó, khó hơn nhiều. Còn nước, còn tát... nhưng tôi chẳng dám hứa gì với ông cả!

*

Ghé qua chợ Đồng Xuân, Chính mua một tá bánh giò và một chai rượu trước khi đạp xe lên toà soạn báo Ngày Nay. Tình hình có những đột biến quan trọng. Mới đây, Trần Huy Liệu thảo Quân lệnh số 1 của Tổng Bộ Việt Minh chuyển đến mọi địa phương từ Bắc chí Nam. Người của đoàn thể bây giờ được lệnh ra công khai và phải tức tốc nắm lấy quân chúng, tuyên bố Việt Minh đã được Đồng Minh ủng

phát cờ

hộ, sẽ giành độc lập và lập chính phủ lâm thời. Tin Giải Phóng quân của Việt Minh chiếm Cao Bằng, vây Thái Nguyên và đang trên đường xuôi về Hà Nội được tung ra khắp nơi. Trong những thành phố lớn, cán bộ dân vận bắt đầu thành lập những đoàn Tự Vệ, lôi kéo được một số đông đảo sinh viên, học sinh, thợ thuyền.

Xế chiều, giờ đi làm về, ai ai cũng có vẻ vội vã. Chính cảm thấy se lòng, nghĩ chỉ nay mai, mọi sự sẽ thay đổi kể cả những quan hệ bạn bè, đồng sự. Sau khi nhận lệnh của Tổng Bộ qua Nguyễn Hữu Đang, Chính tìm gặp một mình Long, thuyết phục Long lên Bắc Giang liên hệ với Văn, bí danh của Võ Nguyên Giáp, lúc đó là Tổng tư lệnh quân Giải Phóng. Nghe Chính nói xong, Long thở dài rồi mĩa mai :

- Hoá ra anh là người của họ. Các anh bí mật thật, cứ như ma chứ chẳng phải là người!

Chính hiểu, bình tĩnh nói :

- Tôi ăn lương báo tùy theo bài vở tôi viết, và luôn luôn để tòa soạn có toàn quyền biên tập. Ngoài công việc đó, tôi giữ với các anh một mối giao tình và một sự tương kính chắc hẳn các anh biết. Nhiệm vụ của tôi không phải là đi do thám các anh. Hôm nay, khi đề nghị anh gặp anh Văn, tôi chỉ hy vọng là chúng ta, dù ở đảng phái nào, cũng chung một mục đích là giành lấy độc lập. Vì cùng mục đích, chúng ta có thể đoàn kết với nhau. Và có đoàn kết, chúng ta mới không rơi vào những cạm bẫy của thực dân!

Câu chuyện giữa Long và Chính về sau chỉ xoay quanh mớ nổi và tổ chức để gặp Giáp sau khi Long đã nhận lời. Từ đó, Chính ngưng cộng tác với báo Ngày Nay, hơn tháng nay không lên Tòa soạn. Chính dựng xe đạp, cười với đám nhân viên nhà in, xách cái giỏ đựng bánh và rượu đi lên gác. Ở góc phòng chỉ có một mình Khải

chớp bẻ

Hung đang ngồi cặm cụi viết lách. Thấy Chính, Khái Hưng nhướng mắt, cười :

- A, anh Chính! Đợi mình một tí, chí còn vài chữ nữa là xong...

Chính gật, xếp bánh lên bàn và mở chai rượu cảm có tiếng là rượu ngon ở miệt Đình Bảng. Vài phút sau, Khái Hưng đến cạnh, vui vẻ :

- Gớm! Dịp gì mà được anh chiêu đãi thế này...

- Tí có đông đủ anh em, tôi sẽ nói! Nhưng anh Long, anh Bách, anh Trí đâu cả rồi?

- À, anh Long lại ốm, lần này ốm thật. Còn Bách vừa về nhà trên Đỗ Hữu Vị. Ông Trí thì chịu, xong việc là ông ấy đi chơi.

Bóc một chiếc bánh giò, Khái Hưng ăn ngon lành, vừa ăn vừa mời:

- Anh ăn một cái đi cho vui...

Chính rót rượu, lòng bỗng thoáng chút ngậm ngùi, nói nhỏ :

- Tổng bộ Việt Minh đã ra quân lệnh Tổng Khởi nghĩa hôm qua...

Khái Hưng chép miệng :

- Ồ... trái bom nguyên tử nổ ở Hiroshima sẽ sớm muộn làm nên một con địa chấn ở Hà Nội. Lạ thật, dân thủ đô lại cứ tung bùng đợi cái ngày đất bằng sóng dậy, anh ạ!

Thình lình, Khái Hưng nghiêm mặt :

- Việt Minh nay chiếm thế thượng phong, thế nào cũng cướp được chính quyền. Nhưng cũng vì thế mà tôi rất sợ. Anh có biết vì sao không?

phát cờ

Chính lắc đầu. Khái Hưng vạch áo, chia cho Chính xem. Một vết sẹo góc trái bụng ngay dưới lồng ngực, dài độ ba phân nổi sần sùi ghê rợn. Khái Hưng cười nhạt :

- Đấy, kỷ niệm tù! Chẳng phải phát-xít Nhật hay thực dân Pháp nó đâm. Trong nhà lao, tôi đại đột cũi cộ với một anh đảng viên Cộng Sản về bốn chữ “bạo lực Cách Mạng”. Anh ấy bảo, đũa nào không nghe, cứ việc « beng » nó vì đại nghĩa. Thế là bạo lực cách mạng. Tôi hỏi, người không nghe thì mình thuyết phục, chứ cứ vì đại nghĩa mà « beng » những kẻ chưa hiểu hay không chia xẻ cách mình nhìn đại nghĩa, thì có « beng » mấy cũng chẳng đến đâu. Anh ta hầm hầm bỏ đi. Sáng sớm hôm sau, tôi đi làm vệ sinh thì thấy anh ta đứng đợi. Tôi mỉm cười, nhưng thỉnh anh ấy rút dao ra, thẳng tay đâm tôi, miệng kêu “...cho thẳng phản động biết thế nào là bạo lực Cách Mạng! ”. Tôi chạy vào cầu tiêu, miệng kêu cứu. Anh ta đuổi, hai tay với đầu tôi ấn xuống, găm “...thẳng phản động ăn cút...”

Giọng Khái Hưng đứt quãng, mặt như bị kéo căng ra, hai tay xoắn lấy nhau như dằm cơn kinh hoảng. Lát sau, trấn tĩnh lại, Khái Hưng cầm chén rượu lên uống một hơi, rồi tự tay rót chén khác đưa lên mồm. Chính không biết nói gì, im lặng nhìn ra ngoài cửa sổ. Khái Hưng lại nói, giọng buồn bã :

- Cứ bạo lực cách mạng kiểu vừa nói, Cách Mạng thành công nhưng chẳng ai dám nhìn ai nữa, anh ạ! Anh có lòng tốt, anh nhắc các anh ấy hộ cho...

Không hiểu một động lực nào khiến Chính ôm lấy Khái Hưng. Cái con người nhỏ bé khăng khiu trong vòng tay Chính là một bảo vật, trăm năm đất nước này mới sinh ra được một lần, nhưng số phận sẽ ra sao trong cơn lốc bất trắc mai kia ụp xuống. Bất tay Khái Hưng, Chính thì thào :

chờp bề

- Tôi rất quý anh, tất nhiên tôi không dám rủ anh đi với tôi, nhưng tôi mong anh nghĩ đến chuyện về quê, bỏ lại tất cả đằng sau, dốc tâm lực về phía văn chương, nó hợp với anh hơn!

- Cám ơn anh, Khải Hưng khẽ nói. Nhưng anh ạ, văn chương là cái việc không nhà văn nào bỏ tất cả lại đằng sau cả. Ngược lại, đó là việc để mở ra phía trước! Và lại, tôi sống nhờ tình bạn. Tôi còn anh Tam, nay mai sẽ về. Ở đây, có Hoàng Đạo, có Nguyễn Gia Trí, Nguyễn Tường Bách. Bỏ họ, tôi đi đâu hở anh?

Buông tay Khải Hưng, Chính xuống thang. Khải Hưng đứng nhìn theo nhưng Chính không dám ngoái lại, bước vội ra đường vừa lúc phố lên đèn.

*

Tiếng khóc rống lên khi mặt trời vừa ló ra. Góc đông trại lính Cầu Giấy, thêm một tiếng khóc. Rồi cứ thế, hai, ba tiếng... cất lên phụ họa. Có tiếng tức tưởi, tiếng ừng ực, tiếng rìn rít, tiếng cắt ngang yết hầu, khẳng khặc rồi vỡ ra như tắc hơi. Trái bom nguyên tử thứ nhì đã biến Nagasaki thành một bình địa lổ chỗ những vết nứt gọi thuở hồng hoang.

Vẫn cứ tiếng khóc, tiếng trước tiếng sau, giai điệu vỡ vụn, đổ nát. Thành lính, kêng tập hợp đánh lên chát chúa. Lính vác súng chạy, chỉ lát sau, hàng ngũ đã nghiêm chỉnh. Hideo bước ra, hai bên là hai đại úy chỉ huy, đằng sau đám sĩ quan đứng, mặt cúi gằm. Hideo nói như quát :

- Lính của Thiên Hoàng, trước mọi tình huống phải giữ danh dự của người lính mang truyền thống võ sĩ.

Một sĩ quan mang những giải khăn trắng ra. Lính cuộn giải khăn quanh trán, thắt nút, nén tiếng khóc, cổ họng nấc ậm ực. Hideo đọc

phát cờ

một bản quân lệnh, nét mặt tạc đá, hàm râu quai nón bạc hằn đi trong cái đêm lịch sử gióng chuông đánh tiếng cuối sau khi Hiroshima và Nagasaki đã hoàn toàn im lặng.

Những ngày sau đó, Hideo vẫn làm công việc như thường lệ. Tổng Tư lệnh Yuitsui triệu tập các sĩ quan cao cấp, ra lệnh tiếp tục điều hành nhưng sĩ quan phải sửa soạn tinh thần cho lính trong đơn vị mình. Việc gì phải tới, sẽ tới. Ngày 15 tháng 8 năm 1945, Thiên Hoàng hạ lệnh cho quân đội Nhật ở mọi nơi hạ khí giới vô điều kiện. Hôm đó, giàn đại hòa tấu chỉ những tiếng khóc lại cất lên. Rồi tiếng kêng tập họp. Hideo lại nói, nhưng lần này, nước mắt ứa ra chảy dài trên má:

- Lính của Thiên Hoàng nhất quyết tuân lệnh. Chúng ta sẽ hạ khí giới, để quân đội Đồng Minh giải giáp, trong kỷ luật và trong danh dự...

Chỉ nói có thế, Hideo cố tình quên điều lệnh cấm tự tử, cấm trao khí giới cho bất cứ ai, và nhất là cấm bỏ hàng ngũ ra đi vì không chịu đầu hàng. Khăn tang đã buộc sẵn, mấy trăm nhân mạng nước mắt ròn ròn cất tiếng hát quốc ca. Mặt trời rơi xuống theo sức kéo của định mệnh, như một quả cam ném vào khoảng trống không hụt hẫng.

Chớm đêm, trăng lưỡi liềm loang loáng ánh kim khí trong bầu trời dát bạc. Hideo ngược mắt nhìn, thâm nhủ, đêm nay là đêm của riêng mình. Chàng cho gọi Diệp. Đây không phải là lần đầu. Từ hơn tháng nay, cứ năm bảy ngày là chàng nhớ tiếng đàn của Diệp, nghe và uống rượu một mình, thỉnh thoảng nổi hứng chêm vào một hay hai âm Koto chàng gảy như để phụ họa. Đêm nay, Hideo tám gôi. Lần đầu, chàng choàng chiếc Kimono mẹ chàng may cho từ ngày còn là sinh viên khoa Điện trường đại học Kyoto. Bày ra trước mặt một bình rượu men trắng và một bộ Kimono màu vàng nhạt, chàng nhắm

chờp bé

mắt định thân, nhớ mẹ, nhớ đứa em trai đã hiến thân mình cho nước Nhật. Và nhớ nhất là nhớ Miri, người con gái hàng xóm thuở bé gần gũi như một đứa em, lớn lên gần bó như một người vợ chưa cưới, đã thay chàng và em trai chăm sóc mẹ tuổi đã vào buổi tà dương.

Tiếng gõ cửa khiến Hideo mở mắt, cất tiếng mời vào. Diệp xách cây đàn Nguyệt, khép nép cúi đầu đứng cung cách gái đất Phù Tang. Hideo gọi nhiều lần, nhưng Diệp biết đêm nay khác hẳn những đêm trước, vẻ mặt nhuốm nỗi ngậm ngùi không giấu được ai. Giọng bình tĩnh, Hideo trịnh trọng :

- Cô bé, đêm nay tôi sẽ xin cô một ân sủng.

Diệp thất bụng. Ân sủng? Hay là, hay là... Khi con người tuyệt vọng, nó bám lấy chính nó qua cái xác thịt con người chăng? Diệp cắn môi. Hồi tưởng câu mình trả lời Chính, rằng ‘?...mạng em, em nguyện hiến cho Cách Mạng thì tiết trinh em giữ làm gì...’, Diệp ngừng lên mỉm cười :

- Thưa ngài, và đổi lại, tôi cũng xin ngài một ân sủng!

Nheo mắt, Hideo gật. Diệp lạnh cứng người, cúi gằm mặt, tưởng Hideo sẽ trườn đến cạnh, hàm râu quai nón gai góc cọ vào má, rồi hai bàn tay nóng như lửa lách qua chiếc yếm mỏng mảnh che ngực, luồn xuống bụng, kéo cho dạng hai chân ra. Nàng chờ, nhưng Hideo bất động. Một lát sau, Hideo đẩy đến trước mặt Diệp bộ Kimono màu vàng nhạt, có đủ dây đai cuốn bụng và một bộ trâm kẹp tóc. Trầm trầm, Hideo nói :

- Tôi tặng cô bé bộ đồ này, với điều kiện cô mặc nó vào ngay : đó là cái ân sủng tôi khẩn cầu cô.

Diệp ấp úng :

- Chi thế thôi?

phát cờ

- Vâng, sau thì cô bé chơi đàn nguyệt, như mọi khi...

Trong khi Diệp qua phòng bên cạnh thay sống áo, Hideo hâm bình rượu vào nước nóng. Căn thận rót vào hai cái chén hạt mít, chàng so dây Koto, bật lên rồi cất tiếng hát một đo ản Haiku, giọng ô ô :

Đêm vô tận lạnh ngắt

Nòng súng lặng câm

Lũ kiến lạc bò trên đường âm thầm

Diệp bước ra, khom mình chào. Hideo thốt lên nho nhỏ :

- Miri, Miri!

Ngạc nhiên, Diệp định hỏi nhưng Hideo giơ tay chặn, đầu lắc nhẹ. Nâng chén rượu lên ngang mặt, hướng về phía Diệp, Hideo thì thào :

- Mời em, Miri!

- Miri?

- Vâng, Hideo thành linh nghiêm trang - cô đang mặc bộ Kimono của Miri, người đính hôn với tôi. Từ nay, nó sẽ là của cô. Cái ân sủng cho tôi ảo tưởng có được Miri trong một giây thôi, cô đã ban phát...

Đẩy về phía Diệp một chiếc mâm trên có đồng hồ, nhẫn vàng và một cuộn tiền, Hideo bảo :

- Tài sản của tôi chỉ có thế, tôi xin đền đáp cô.

Diệp bỗng thấy bị xúc phạm. Người đàn ông trước mặt nàng đang dùng nàng để tưởng nhớ một người đàn bà khác tên Miri, ở đâu đó xa xôi cách căn phòng này hàng vạn dặm. Uất ức, Diệp định thốt lên “tôi không là Miri” nhưng kìm lại. Nàng tự nhủ, thoát ly đi Cách Mạng để làm nhiệm vụ Cách Mạng là trên hết. Đẩy trả chiếc mâm, Diệp khẽ đáp :

chớp bề

- Xin cảm ơn ngài, tôi không thể nhận. Điều tôi xin ngài không phải là vàng, là tiền...

Đến lượt Hideo trợn tròn mắt :

- Thế là gì?

Diệp đáp :

- Xin ngài đợi cho một hai hôm nếu đó không là điều đòi hỏi quá đáng.

Nàng so dây, và bắt đầu gảy đàn. Sau một khổ dạo, tâm hồn Diệp như gợn nước lan ra, từ từ lắng xuống, trở nên êm ả. Tự nhiên, nàng muốn hát. Và hát một bài hát cho trẻ thơ. Vì kẻ trước mặt nàng, một sĩ quan nổi tiếng chiến trận, đang quay lại với con người mình, một con người bỗng cần bao bọc, chẳng khác gì một đứa trẻ.

*

Lần lượt, những người lãnh đạo trong Thường Vụ đã về đến ven đô sau Hội nghị Toàn quốc của Đảng họp ngày 14 tháng 8 ở Tân Trào. Hội nghị thành lập Ủy ban Khởi Nghĩa toàn quốc và Bộ Tư lệnh Giải Phóng quân, gấp rút sửa soạn cướp chính quyền ở các địa phương và những thành phố lớn, tiến đến thành lập chính quyền nhân dân. Thành phố Hà Nội, Hải Phòng, Đà Nẵng, Sài Gòn và kinh đô Huế là những địa điểm trọng yếu trong cuộc Tổng Khởi Nghĩa. Then chốt là Hà Nội, nơi đầu não của chế độ thực dân, rồi của guồng máy phát-xít về mặt quân sự lẫn hành chính.

Ngày 17 tháng 8, Toà Khâm ở Bắc bộ phủ vận động công chức đi biểu tình, trấn an dân thủ đô bằng những khẩu hiệu tin tưởng vào chính phủ Trần Trọng Kim. Được báo trước, Nguyễn Hữu Đang theo

phát cờ

chỉ thị của Thành Ủy tổ chức cho người len lỏi vào cuộc diễu hành, bất ngờ chăng cờ đỏ sao vàng và hàng trăm biểu ngữ, cái thì « Đả đảo Bù Nhìn », cái viết « Việt Nam độc lập muôn năm ». Thanh niên và Học sinh Cứu Quốc sục vào từng nhà thúc giục đồng bào xuống đường biểu dương tinh thần tự do và độc lập. Người người lớp lớp xông ra trong tiếng trống ếch của đám Nhi đồng, vừa dậm chân nhịp bước vừa hát ‘ ‘ Tiên quân ca ‘ ‘.

Họp với Ủy ban Khởi nghĩa Hà Nội, Thường Vụ Đảng rà lại kế hoạch cướp chính quyền, đi vào chi tiết cụ thể từng việc, trong đó việc vận động Bảo An binh và tổ chức Tự Vệ Thành được coi là bức thiết. Dịp đó, Chính lại gặp Trần Huy Liệu. Liệu trên đường ra Huế, đại diện Thường Vụ chỉ đạo cuộc khởi nghĩa tại kinh thành, có nhiệm vụ tiếp xúc với chính phủ Bảo Đại - Trần Trọng Kim để giải quyết những vấn đề chính trị. Trong cuộc trao đổi cùng Tiểu ban trụ bị Khởi nghĩa với Nguyễn Hữu Đang, Vũ Đình Huỳnh và Chính, Liệu nói :

- Mai tôi đi ngay. Kế hoạch là các anh vận động những nhân sĩ, trí thức có tiếng tăm cùng nhau thỉnh nghị yêu cầu Bảo Đại thoái vị, giải tán nội các. Có vậy, chúng ta mới lập ra chính phủ lâm thời.

Chính hỏi :

- Chính phủ lâm thời thành phần thế nào?
- Nguyên tắc là tập hợp được các thành phần và đảng phái, bề mặt là tinh thần Mặt Trận liên hiệp. Nhưng Ông Cụ sẽ ra công khai làm chủ tịch, tuyên bố thi hành chính sách mười điều của Việt Minh. Quay sang Đang và Huỳnh, Liệu dẫn đo - hai anh công tác khâu trí vận, các anh thấy thế nào? Sẽ có ai, và bao nhiêu người, đồng ý ký vào bức thỉnh nghị?

Trầm ngâm một lúc, Đang đáp :

chớp bẻ

- Sẽ có nhiều người, nhất là những người không đảng phái. Đám Quốc Dân đảng chắc là không? Nguyễn Tường Long có lên gặp anh Giáp tháng trước, sau khi ghé Quân khu 3 của Quốc Dân đảng ở Vĩnh Yên dưới quyền chỉ huy của Đỗ Đình Đạo. Long và Đạo bảo không thể quyết định chấp nhận thống nhất lực lượng quân sự với ta, hẹn sẽ phối hợp với Đảng bộ hải ngoại của họ ở Côn Minh và sẽ cho biết sau. Nhưng đến nay, chưa thấy ngã ngũ thế nào...

Huỳnh thận trọng :

- Đám Quốc Dân đảng và đám Đại Việt có vẻ tin rằng Tướng Giới Thạch sẽ thi hành kế hoạch « Hoa quân nhập Việt » để giải giới quân Nhật, và sau thì cùng với Mỹ hất cẳng Pháp. Lúc đó, chính quyền sẽ do dân bầu, tất nhiên là không đi ngược được với Mỹ và với Trung Hoa...

Nghe Huỳnh nói, Chính liên tưởng đến Phương, nay thành một ủy viên trong Thành ủy Vinh. Cái quyết định lạnh lùng của Phương cho anh bán cháo thịt người đi “mò tôm” đến giờ vẫn làm cho Chính耿耿. Rồi thêm vào đó là vết sẹo trên bụng Khải Hưng, khiến Chính có cảm tưởng rằng sự bất hợp tác giữa các đảng phái với Mặt Trận Việt Minh có thể còn lý do sâu xa hơn là những phán đoán về tình thế và khả năng chính trị. Lý do đó có phải chăng là thuộc về phạm trù bản chất? Không, những đồng chí của Chính đều là những người xả thân cho những cứu cách cao đẹp. Thế thì, chắc là những phương tiện dùng để đạt cứu cánh? Chính lắc đầu, tự hỏi trường hợp nào thì cứu cánh không thể biện minh cho mọi phương tiện, và linh cảm thấy khó có thể tách bạch cái này khỏi cái kia. Thấy thái độ của Chính, Huỳnh hỏi, giọng nhẹ nhàng :

- Anh không đồng ý với phát biểu của tôi?
- Không, không phải vậy! Tôi đang nghĩ đến một vấn đề khác!

phát cờ

Nhìn những cặp mắt đổ dồn vào dò hỏi, Chính nói lảng :

- Về tinh thần Mặt Trận để liên hiệp đoàn kết với mọi tầng lớp, thành phần và đảng phái, tôi nghĩ chắc là việc lâu dài và cứ từng bước mà làm. Trước mắt, việc cụ thể là kế hoạch bố trí một cuộc biểu tình ở Bắc bộ phủ. Chúng ta nên tập trung vào nhiệm vụ này đã!

Bàn công việc một lát, Liệu kiêu từ. Sau khi thông báo cho đội bảo vệ, Chính đưa Liệu một quãng đường. Khi chỉ còn hai người sống vai trên bờ một thửa ruộng ngập nước, Liệu vui miệng nhắc lại kỷ niệm ngày Chính đi tìm mình sau khi Nguyễn Thái Học, Phó Đức Chính và mười một đảng viên Việt Nam Quốc Dân đảng bị chém ở Yên Bái. Liệu cười nhẹ, trầm ngâm :

- Cướp chính quyền, rồi tuyên bố độc lập chắc dễ. Nhưng sau, có giữ được chính quyền và độc lập hay không mới khó. Lúc này, anh nói có một điểm cần bàn lại. Tinh thần Mặt Trận để đoàn kết với những đảng phái chính trị không phải là lâu dài mà chỉ có tính giai đoạn. Nhưng tinh thần Mặt Trận để tập hợp mọi tầng lớp quần chúng về với ta thì lâu dài. Trước hết là thu chính danh. Đi theo ta, là yêu nước, là cứu quốc. Ngược với ta, là Việt gian, bán nước! Đơn giản là thế!

- Đơn giản là thế?

- Phải, đơn giản vì quần chúng đơn giản. Càng phức tạp, khó hiểu, càng chẳng đi đến đâu...

Chính quay mặt không để Liệu nhìn thấy mình bối rối. Trăng lưỡi liềm đỏ bóng hai người xuống bờ ruộng lấp loáng ánh sắc những lưỡi gươm tuốt vỏ. Tiếng ếch văng từ xa như tiếng người vỡ giọng gọi nhau. Khi thấy anh em bảo vệ vẫy tay ra hiệu cho đi, Chính ngừng bước. Nhìn bóng Liệu xa dần, Chính hỏi mình, ở mức độ nào thì phương tiện triệt tiêu đến mức không còn cứu cánh ?

chớp bề

*

Diệp đến quán nước nhưng không thấy Hoàng. Đảo mắt nhìn quanh, Diệp kéo chiếc ghế đầu, miệng xin một cốc nước vôi. Bà lão bán hàng nhanh nhẩu vừa rót vừa nói, có hai người « của ta » hẳn là sẽ quay trở lại ngay. Tranh tối tranh sáng, kẻ qua người lại thưa dần, đầu đó dăm ánh đèn bếp ló qua những khung cửa nửa khép nửa mở.

Chưa uống xong cốc nước, Diệp nghe tiếng xe bò lộc cộc. Lát sau, Hoàng đi đầu, sau là Chính. Tuy Nhật đã đầu hàng, lính Pháp vẫn bị Nhật giam, Hà Nội không còn cái không khí ngột ngạt tù hãm như xưa. Nhiều người hoạt động ra công khai, thậm chí có những kẻ xưa nay không làm gì cũng vỗ ngực xưng mình là Việt Minh. Hoàng nhường cho Chính nói. Cười bằng mắt, Chính hỏi :

- Thế nào? Xuôi chứ Diệp?
- Dạ thưa vâng. Em hẹn tám giờ tối...
- Tốt quá! Sẽ y hẹn! Có ai trong số họ sẽ thoát ly đi với mình không?
- Được năm người. Ba hạ sĩ và hai sĩ quan.
- Còn ông ta?
- Ông ấy đáp, có thể thôi, không chắc!

Hoàng nhìn đồng hồ, giục :

- Đi từ đây đến đó, mất nửa giờ đấy!

Nhìn Diệp với đôi mắt biết ơn, Chính dăm chiêu :

- Dẫu bây giờ có khác, nhưng vẫn phải bố trí an toàn nhé. Quay sang Hoàng, Chính thắc mắc, cậu đã lo khâu này rồi chứ? Tự vệ mình chỉ giáo với mác, thêm khẩu Colt tôi mang và hai quả lựu đạn, chẳng biết nó có nổ cho không? Và nếu tình huống bất ngờ ngoài dự tính, chúng ta rút thế nào, chạy đi đâu?

phát cờ

Tỉnh bơ, Hoàng đáp :

- Chạy thì cứ tứ tán là hơn cả! Ai công đâu đuổi mình lúc này...

Quay về phía Diệp, Hoàng hỏi :

- Lính Nhật thế nào, em ?

- Dạ! Họ chít khăn tang, có người bỏ ăn... và họ ngồi khóc với nhau cả ngày hôm qua, trừ ông Thiếu tá. Ông ấy ít nói hơn, nhưng vẫn giữ vẻ nghiêm khắc...

Lát sau, chào bà lão bán nước, cả bọn lên đường. Tiếng xe bò lại lộc cộc đi đến điểm hẹn. Bước cạnh Diệp, Chính nhẹ nhàng :

- Công đầu là công của em! Tin em đưa về lính Nhật trại Cầu Giấy được phối kiểm, trên cơ quan tình báo của Thành Ủy đánh giá là rất chính xác. Lần này, em lại có sáng kiến hoàn toàn phù hợp với chủ trương trong tình hình này. Sau đây, ‘trên’ đề nghị em theo một lớp quân báo, em nghĩ thế nào?

Diệp ngược lên nhìn e thẹn nhưng gật đầu. Họ đến điểm hẹn, đợi đầu dăm phút thì một chiếc cam-nhông tròn tới. Hideo mở cửa xe, nhảy xuống. Diệp đứng dậy. Hideo bước tới, hỏi :

- Ai là người chỉ huy ở đây?

Chính ra dấu. Hoàng bước lên một bước, nghiêm trang đáp :

- Tôi!

Hai người nói với nhau vài câu, rồi Hoàng khom người vái Hideo. Bước ra sau, Hoàng thì thầm vào tai Chính, giọng húng khởi ‘...tám mươi súng trường, hai tiểu liên, một ba-giô-ca, hai thùng lựu đạn và đạn dược đầy đủ!’

chớp bẻ

Hideo vẫy tay. Năm người mặc quân phục lính Nhật nhảy xuống cam-nhông. Cùng với đám thanh niên đẩy xe bò, họ khuôn súng đạn đặt lên, mặt mũi ai nấy buồn so, nhưng cương quyết. Chính nhìn, thâm nghĩ, phải tìm y phục thường dân cho họ. Chàng bước đến cạnh một viên Thiếu úy còn trẻ măng, nghiêng mình nói :

- Chúng tôi cảm tạ quý vị. Việt Minh có chính sách rõ ràng, là trân trọng quý vị như thượng khách, hàm ơn quý vị giúp chúng tôi giành độc lập cho đất nước chúng tôi!

Sau khi đã rũ hết khí giới trên chiếc cam-nhông, Hideo vẫy Diệp:

- Cái ân sủng cô, tôi đã đền đáp rồi, cô bé nhé!

Hideo cười, mắt hết cái nét nghiêm khắc thường hữu. Diệp nhìn, lần này nàng nhìn thẳng, và bỗng nhiên nàng thấy lại một Hideo trẻ thơ như tối hai hôm trước. Diệp run giọng :

- Ngài đi với tôi đi!

Câu nói như một lời ước hẹn, khiến Hideo linh cảm rằng nó không đơn giản, mà là tiếng gọi của một điều gì thăm thẳm giấu tận đáy lòng. Bỗng nhiên, mắt Hideo rung rung, và chàng hít thật sâu để kìm giữ lòng mình. Trăng đã ló ra, vẫn một lưỡi liềm, sáng quắc màu kim khí. Từ tốn, Hideo rút từ trong bụng một cái gói, đưa vào tay Diệp:

- Cô bé, tôi vẫn cứ mong cô giữ lấy... như một món quà. Và đừng quên, tiếng đàn Nguyệt sẽ cứu rỗi mọi điều, kể cả sự chết!

Nói xong, Hideo quay bước đi vội về phía chiếc cam-nhông đã rồ máy. Diệp nhìn theo cho đến khi tiếng đóng cửa xe đập vào tai như một lời từ biệt. Chiếc xe làm lùi lên dốc trong khi Diệp thẫn thờ mở cái gói. Đó là chiếc Kimono màu vàng. Chiếc Kimono xưa thuộc Miri. Và Diệp hiểu ngay, bật miệng kêu trời thảng thốt.

phát cờ

*

Trăng chênh chếch hắt ánh vàng nhợt nhạt vào căn phòng chỉ có độc một vuông chiếu chính giữa. Hideo tìm lại được một sự bình thản tuyệt vời, như khi chàng tập Kendo. Kiếm rút ra, là hết ham muốn, hết tính toán. Như mặt ao lặng lẽ phản chiếu hình ảnh của kẻ cầm kiếm trước mặt chợt không còn là đối thủ, mà thành chính mình, hợp làm một chứ chẳng còn là người và ta, sống và chết. Lặng lặng cuộn quanh bụng từng lớp vải trắng rồi bó cho chặt, chàng lúc đó mới mở bình rượu Miri đã tặng khi chàng lên đường chinh chiến. Bình rượu nay chỉ còn một nửa, nửa kia chàng đã uống ngày Nhật Hoàng hạ lệnh đầu hàng quân Đồng Minh. Lúc này, Miri cũng xa vời, như mẹ, như đứa em trai đã bốc cháy trên chiếc chiến hạm Hoa Kỳ giữa đại dương. Trước mắt chàng, là hư không. Ôi, hư không tuyệt vời, hư không bất diệt, điểm đầu và cũng là điểm cuối, phi thời gian nên chẳng còn sinh tử. Với cây đàn Koto, Hideo bật dây, tiếng đàn khàn đặc, khô khốc đẽm vào tiếng hát :

Đêm vô tận

Nòng súng lạnh ngắt lặng câm

Lũ kiến lạc bỏ trên đường âm thầm.

Chưa dứt lời, Hideo nghe tiếng kiến bò. Rồi tiếng vo ve, lẫn tiếng người, âm thanh như tơ giăng mỏng mảnh. ‘‘Koji tổ phụ người đây! Mi không được lạc lõng vì mi là hậu duệ giòng Mishima. Ta cũng từng mổ bụng ở xứ này, theo phép Seppuku, giữ tròn danh dự võ sĩ!’’. Hideo buột miệng ‘‘Nhưng lấy ai ban nhát gươm ân sủng?’’. Tiếng nói lại vẳng lại ‘‘Đừng lo, ta sẽ nhờ người bạn xưa! Mi phải rõ, sống và chết là một nên làm gì có thời gian, phi thời gian nên chẳng có cái gì trước hay sau, chẳng có nhân nên cũng không có quả...’’.

Giờ đã điểm, Hideo tự nhủ và cất tiếng cười. Chàng rút đoạn kiếm ra khỏi bao, chăm chăm nhìn vào, đối mặt với quyết định tự do

chớp bẻ

cuối cùng và cũng là tự do độc nhất của một con người. Bây giờ, chỉ còn chàng và cái sinh mệnh của chính chàng, một võ sĩ. Mím cười ngạo mạn, Hideo nâng cây kiếm lên quá vai, đâm chéo xuống bụng trái qua lớp vải bó, cảm thấy người nhói lên như có hàng trăm con kiến bò vào. Nhìn xuống, máu đã loang đỏ thấm qua lớp vải, rỉ rả nhiều xuống chiếu. Hideo nắm cán kiếm bằng cả hai tay, đưa về phía bên phải, quay lưỡi lên trên rồi kéo. Bây giờ, chàng cảm thấy ruột gan mình bị cắt đứt. Đầu óc ngây ngất choáng váng, chàng vẫn nghe thấy tiếng kẹt cửa. Hideo nhướng mắt lên, thốt ‘‘Miri, Miri!’’.

Trước mắt chàng, lờ mờ bóng áo Kimono màu vàng lay động. Miri! Nàng đây ư? Ta có gọi nàng đâu? Hay là nàng cũng đã chết dưới quả bom cuối nổ trên đảo Nagasaki quê hương chúng ta? Nàng chết vì sức ép, chết ngay, bên trong thân thể nát như nhưng bên ngoài nguyên vẹn. Giả như nàng không chết ngay, thì sớm muộn nàng cũng sẽ chết vì nhiễm phóng xạ nguyên tử? Chết như thế, Miri ơi, nàng sẽ không thể vẹn toàn như những ngày ta yêu nhau. Và như vậy, làm sao ta tìm được nàng, hồi Miri yêu đâu?

Bóng áo vàng rõ dần. Không phải Miri, mà một nhà sư, râu quai nón, choàng cà sa. Ông ta há miệng nói, nhưng giọng lại nhẹ như tiếng đàn bà, như tiếng chim, như tiếng những con dế nỉ non ở thửa ruộng cạnh trại lính. Hideo nghe mơ màng ‘‘...Nam mô a di đà Phật, cứu khổ cứu nạn...’’. Chàng hự lên, không tìm được cái đầu thể xác, cái đầu đang nghiêng ngáu ngũ quan, nuốt sự sống bằng cách nhắm nhấp từng miếng một. Ân sủng? Cổ tổ Koji, cái ân sủng cuối cùng đâu? Hideo nghe tiếng lên đạn. Ba phát súng lục nổ lên.

Diệp dứt súng vào bụng, rồi lên nhanh về phía nhà bếp. Nàng vốc nước rửa mặt Cố ghìm tiếng khóc, nàng thay quần áo, ôm bộ Kimono vắt vào bếp lò vẫn còn đỏ lửa. Lát sau, nàng nghe tiếng rống

phát cờ

lên. Diệp mở cửa lầu lên phòng Thiếu tá Hideo Mishima, nhìn thấy lính tráng xếp hàng qui trong phòng, đầu cúi xuống đất. Bước khỏi trại, Diệp tự nhủ, hết rồi. Phải sống cho ngày mai.

Hôm ấy là ngày 19 tháng 8 năm 1945. Mọi người kéo nhau tuần hành về phía Bắc Bộ Phủ. Bảo An binh bông súng, nhưng cười thân thiện. Việt Minh đã vận động họ đứng về phe Cách Mạng từ lâu rồi. Khâm Sai Phan Kế Toại và Thị Trưởng Trần Văn Lai sai mở cổng và mời những người thuộc Mặt Trận Việt Minh vào phủ. Cờ quẻ Ly màu vàng được kéo xuống! Lát sau, trong bầu trời Hà Nội xanh ngắt và cao lồng lộng, lá cờ đỏ sao vàng bay phất phới trên đỉnh chiếc cột cao vút. Thiếu nhi đi đứng đầy đường, vừa đánh trống ếch, vừa hát. Chúng đồng thanh cao giọng ‘*...cờ in máu chiến thắng say hồn nước*’, tiếng vang vang khắp phố phường. Một người lính chữ nghĩa buột miệng

*‘ Hà Nội ơi !
Cờ bay đỏ phấp phới nhà,
đỏ cả chân trời, đỏ cả lòng ta ’.*

Sau ngày 19 tháng 8, tức là ngày Cách Mạng tháng tám, anh ta trở thành nhà thơ nổi tiếng, một phần vì thơ hay, nhưng phần lớn vì bất hạnh.